

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

8. De causis specierum materialium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

etum principale visum visione directa videretur, prope oculum, aut saltem non videretur tam distans, quam aliquando videtur, sed videretur ubi est aliqua species postquam producit species, quæ est in oculo. Sed hæc propono examinanda magis quam amplectenda.

CONCLUSIO V.

71. Species sensibiles externa non solum sunt diuisibiles subiectiue, & in essendo, sed etiam obiectiue, & in representando.

Species sensibiles externa sunt diuisibiles & in essendo & in representando.

Hæc conclusio quoad primam partem est communis & probatur: quia est accidens materiale subiectatum aut in corpore, aut toto composito ex anima, & corpore, ut probabilius existimo: ergo constat pluribus partibus integralibus correspondentibus pluribus partibus istius corporis, aut totius in quo subiectatur, & consequenter est diuisibilis in se subiectiue & in essendo, seu entitatiue, nihil enim aliud per hoc volumus, quam quod constet pluribus partibus integralibus.

Secunda pars est *Canelli nostri* & *Rubij hic* contra *Auerfam*, & *Toletum*. Ut autem intelligatur controversia, aduertendum, speciem esse indiuisibilem in representando, nihil aliud esse, quam quod sit talis natura, ut quæcumque pars speciei, quæ representat totum obiectum, possit totum representare, non vero possit pars istius speciei partem obiecti representare & alia pars aliam partem, sed quod tota species secundum omnes suas partes representet indiuisibiliter totum obiectum & omnes partes eius: esse vero diuisibilem in representando, est esse talis naturæ, ut pars ipsius possit representare partem obiecti, & alia pars alteram, & hoc, totaliter, ut quævis tolleretur una pars, altera pars adhuc partem sibi correspondentem posset representare. In hoc ergo sensu secunda pars Conclusionis.

72. Probatur primo: pars speciei nequit representare nisi partem obiecti, à qua producta est: sed totum obiectum quoad omnes partes suas non producit omnem partem speciei: ergo omnis pars speciei non potest representare totum obiectum. Maior patet, quia species est essentialiter determinata ad representandum solum illud obiectum, à quo producit. Probatur minor, quia nulla pars obiecti est, quæ adæquatè non potest producere speciem sui sine consortio alterius partis: ergo cum sit causa naturalis non libera, etiam quædo coniungitur cum alia parte, producit speciem sui adæquatè, & consequenter quæcumque pars speciei totalis producta ab obiecto totali non debet produci ab omnibus partibus istius obiecti.

Confirmatur: quia per coniunctionem cum alia parte non perdit actiuitatem suam, ut manifestum est: ergo sicut produceret adæquatè speciem sibi correspondentem, si non coniungeretur cum alia parte, ita etiam quando coniungitur producit talem speciem.

Probatur secundo: quando videmus parietem palmarem totum, potest tegi pars ipsius manente specie alterius partis: ergo species totius parietis istius est diuisibilis in representando, tum enim est sic diuisibilis, quando secundum unam partem sui potest representare unam partem obiecti, & secundum aliam alteram. Qua ratione etiam probatur minor præcedentis probationis & maxime contra *Auerfam*: quia illa pars remanens tecta parte obiecti non causabatur à parte tecta, quia alias non potuisset manere ea tecta: ergo obiectum quoad omnes partes sui non concurrat ad productionem cuiuscumque partis speciei.

73. Obicitur: si species visibilis non esset indiuisibilis in representando totum obiectum non posset videri ex quacumque parte medij, sed in una parte eius videretur una pars obiecti, & in alia altera contra experientiam.

Confirmatur: quia per quamlibet partem speciei totalis, quæ producit à toto obiecto in toto medio, videtur totum obiectum: ergo qualibet pars ipsius causatur à toto obiecto.

Respondeo negando sequelam, obiectum enim secundum omnem partem sui per totum medium intra sphaeram actiuitatis suæ producit quæcumque partem speciem representatiuam sui secundum se totum & omnes suas

partes; & hinc fit ut in qualibet parte medij possit totaliter videri: nec hoc debet videri mirum aduersariis, nam sicut secundum ipsos potest qualibet pars obiecti concurrere ad producendam in qualibet parte medij unam speciem totalē indiuisibiliter representatiuam istarum partium; cur similiter non posset qualibet pars ipsius concurrere ad producendam in qualibet parte medij speciem partialem sibi tantum correspondentem.

Ad confirmationem respondeo distinguendo antecedens: per quamlibet partem totalem, concedo, per quamlibet partem partialem inclusam in parte totali, nego antecedens & consequentiam. Per partem autem totalem intelligo aggregatum ex omnibus speciebus partialibus productis ab omnibus partibus obiecti in qualibet parte medij, quod aggregatum vocatur pars in comparatione ad omnia similia aggregata, quæ sunt in toto illo medio: per partem autem partialem intelligo partem correspondentem uni tantum parti obiecti, & inclusam in aggregato correspondente toti obiecto. Neque est absurdum quod tot partes recipiantur in qualibet minima parte medij, & in pupilla oculi, quæ est tam parua, quia non sunt impenetrabiles nisi ratione quantitatis subiecti, sicut nec albedo & dulcedo, nec etiam sunt omnino eiusdem rationis, quia una pars est determinata essentialiter ad representandam partem obiecti, quam altera representare non potest.

74. Dices: istæ plures partes vel facerent in eodem subiecto intensionem, vel extensionem, non intensionem, quia ordinantur ad diuersos effectus, & quia visio producibilis per omnes illas partes non est nisi extensiuè perfectior, quam quæ producibilis est per unam partem: non extensiuè, quia non sunt extra se inuicem.

Respondeo primo negando maiorem, quemadmodum enim albedo & dulcedo in eodem subiecto non faciunt intensionem, & extensionem, ita etiam de illis speciebus posset dici.

Respondeo secundo negando minorem pro secunda parte, quia quemadmodum uniones partiales petentes existere in eodem indiuisibili subiecto, id est, anima rationali, faciunt extensionem eo quod ordinantur ad coniungendam animam cum pluribus partibus corporis extra se inuicem positæ, ita etiam istæ partes speciei, licet non recipiantur in eodem subiecto, possunt facere extensionem, eo quod ordinantur ad representandas diuersas partes obiecti extra se inuicem positas.

CONCLUSIO VI.

Species impressæ possunt esse diuisibiles intensiuè secundum plures gradus intensionis. Est *Rubij supra* q. 9.

Species impressæ possunt esse diuisibiles intensiuè.

Probatur: quia albedo intensiua ut unum, est causa naturaliter productiua speciei representantis ipsam secundum illam rationem: ergo & albedo ut duo: sed hoc non posset fieri, nisi species albedinis, ut duo haberet intensionem: ergo.

Confirmatur: distantes ab obiecto valde albo non vident illud tam perfecte quam cum sunt propinquiore: ergo species, quas habent cum sunt propinquiore sunt intensiores.

QUESTIO VIII.

De causis specierum materialium.

75. Non est difficultas de causa materiali, nam ea est subiectum in quo inhaerent, inhaerent autem in variis subiectis, ut in aëre, aqua, speculo: & si loquamur de subiecto illius speciei quæ immediatè concurrat ad sensationem, illud erit ipsum subiectum in quo recipitur sensatio, tam enim capax erit speciei impressæ quæ sensationis, & quandoquidem producat in se sensationem mediante specie, magis congruum videtur ponere illam speciem in illo quam in vilo alio subiecto. Quæritur ergo de causa efficienti.

CONCLUSIO I.

Solum illud obiectum quod mediante specie impressa externa percipitur, causat illam speciem, & quidem immediate. Hæc colligitur ex *Scoto* in 2. d. 13. quem præter suos sequuntur *Conimbricenses*, & *Auerfa*. Est autem contra *Rubium hic* quæst. 10. quatenus asserit speciem, per quam videtur.

Obiectum percipitur est causa efficiens speciei sensibilis exterioris.

per quam videtur obiectum reflexe, ut in speculo produci a specie, quæ est in ipso speculo, & non ab obiecto quod in speculo videtur. Est etiam contra *Arriagam* quatenus asserit, quod ab obiecto immediate producuntur species in parte mediæ obiecto immediata, & ab illis speciebus alia species, & ita donec perveniatur ad potentiam.

Probat conclusio, quia ipsum obiectum est potens se solo producere aliquas species, per quas percipi possit, ut fatetur tam *Ruius* de speciebus directè productis, quam *Arriaga* de speciebus productis in parte viciniore mediæ: sed est sufficienter applicatum æquè ad producendas cæteras species ac illas, nec constat alias causas esse tum applicatas, quæ cum ipso concurrere possint: ergo debet dici quod omnes species, quibus percipitur ab ipso, immediate producuntur.

Confirmatur contra Arriagam de speciebus potentia visiva, quia omnes illæ in instanti per totum medium producuntur & dependunt in fieri & conservari ab ipso obiecto: ergo quamvis propter experientias aliquas, quæ haberentur de speciebus soni, colligeretur quod non producantur instantaneæ, & quod existant, cum sonus ipse non existit, & consequenter quod non producerentur a sono immediate; non tamen idem deberet dici de speciebus potentia visiva.

Confirmatur etiam contra Ruium: quia ipse fatetur quod obiectum sit causa principalis speciei reflexæ: ergo non indiget concursu vilius alterius; quia quæ ratione potest adhibere influxum principalem, potest totalem & adequatum.

Adverte autem non asseri hic, quin species una impressa causet aliam impressam, hoc enim esset falsum, si vlla species videri possit; sed quod negatur, est, species vllas externas, per quas aliquid obiectum videtur, siue illud obiectum sit species, siue non sit species, produci ab alio quam ab illo obiecto quod per eas videtur; unde si videatur in speculo species, & non obiectum principale, species per quas habebit oculus illam visionem, producentur a specie visa tanquam a causa totali: si vero non videatur species, sed obiectum principale, tum illa species, per quam habetur visio obiecti in speculo, producentur ab ipso obiecto & non a specie, quæ est in speculo, à qua fit reflexio.

Ex hac conclusione sequitur speciem impressam externam non posse esse perfectiorem obiecto quod per illam videtur, quia effectus nequit excedere perfectionem causæ efficientis adequatæ. An autem debeat esse imperfectior, dependet à difficultate discussa in Logica, an scilicet possint dari duæ entitates specie distinctæ æqualis perfectionis: cuius qui partem negativam tenuerit, debet consequenter dicere species externas impressas debere esse imperfectiores obiecto, quandoquidem non possunt esse perfectiores: qui vero defendunt partem affirmativam, non tenentur eo ipso dicere quod species sint imperfectiores, sed debent ad hoc habere alia principia, ex quibus id colligant: & quod ad me attinet, non occurrunt mihi vllæ; unde incertum puto, supposita illa sententia an species sint imperfectiores obiectis, an vero æque perfectæ.

77. *Dices*: species externa est immaterialior, ac magis subtilis quam sit obiectum: ergo est perfectior, & consequenter non potest produci ab ipso.

Respondeo breviter negando antecedens, loquendo de immaterialitate aut subtilitate vlla, quæ arguat maiorem perfectionem: & certe *Thomista*, qui vultur communiter isto modo loquendi, nunquam satis bene explicare possunt in quoniam consistit illa maior immaterialitas aut subtilitas, nisi reducendo rem ad questionem inutillem de nomine.

Et præterea parantur difficultates secundæ consequentiæ. Ad quam respondet *Ioannes à S. Thoma* quæst. 6. art. 3. posse dici cum aliquibus, quod obiecta producant illas species virtute participata à cælo & intelligentia mouente, dummodo tamen illa virtus non dependeat à motu cæli. Sed prorsus gratis & sine vlllo fundamento dicitur requiri ad hoc virtutem illam participatam, distinctam à na-

tura ipsius obiecti, quod si existeret sine cælis aut intelligentiis, posset sine dubio, non minus quam iam, speciem sui in potentia applicata producere.

CONCLUSIO II.

78. *Species impressa sensui interni non producuntur neque ab ipsa potentia interna, neque à potentia externa, neque à speciebus impressis potentiarum externarum, neque ab omnibus simul.* Hæc est *Fonseca* 1. *Metaphysicæ* 2. q. 3. *Ad solm.* 1. p. 9. l. a. 2. disp. 4. *Aversa* supra, & aliorum contra *Suarium* existimantem illas produci à potentia interna, & contra *Canellum* disp. 2. sect. 1. qui eas probabiliter putat produci à potentia externis, sed probabilius ab interna.

Probat prima pars: quia potentia interna est indifferens ad omnes illas species: ergo se sola non potest vnas potius, quam alias producere, & consequenter debet determinari ad illas producendas ab aliquo alio: sed illud aliud, quodcumque assignabitur, potest habere causalitatem respectu earum, & quidem totalem, non minus quàm obiectum habet causalitatem totalem respectu specierum impressarum externarum: ergo potentia interna non debet habere vllam causalitatem respectu earum, & multo minus potest habere causalitatem totalem.

Confirmatur: quia si potentia interna haberet causalitatem totalem respectu earum, deberet semper eas producere absque dependentia ab vlllo alio: sed hoc est falsum: ergo.

Confirmatur secundo: quia non habet maiorem actiuitatem sensus interni respectu suæ speciei, quam intellectus agens respectu suæ: sed intellectus non est causa adequata suæ speciei, neque eam producit nisi concurrente causa ipsi intime applicata: ergo neque internus sensus potest alio modo producere speciem suam; sed potentia tactiva residens in pede, v.g. non est intime applicata sensui interno, nec sensatio eius: ergo debet aliquid aliud applicari sensui interno: sed nihil aliud assignari potest: ergo.

79. *Dices* si nihil aliud assignari potest quod intime applicetur, non poterit inquam habere speciem, quia non poterit illam habere ab aliquo distanti.

Respondeo posse assignari aliud, quod intime applicetur, nempe speciem impressam per totum medium inter potentiam tactivam, & sensum internum diffusam: hæc autem non producitur à potentia interna in illo medio, ut patet: ergo ab aliquo alio: sed illud aliud quod potest illam producere per totum medium, poterit etiam illam producere in potentia interna, absque concursu eius: ergo non producitur species impressa sensui interni nec partialiter quidem ab ipso sensui interno. Quæ sanè ratio mihi conuincit hanc partem conclusionis.

Probat secunda pars, ob eandem rationem: quia potentia externa est etiam indifferens ad quascumque species internas ex variis, quibus diuersa obiecta ab illa perceptibilia representari possunt potentia interna, & quia necessario produceret omnes illas absq; aliquo alio determinatione. Nec valet dicere quod requiratur species impressa & sensationem, tanquam condiciones sine quibus non, non vero tanquam concausas concurrentes: tum quia hoc gratis diceretur, tum quia non potest ostendi quomodo habere possint rationem conditionis tantum.

Confirmatur quia potentia externa non representatur per species internas: ergo non producitur adequatè per illas, quia species debet representare illud, à quo adequatè producitur: quæ ratio militat particulariter contra *Canellum*, quia ideo negat ipse illas species produci per sensationes externas, quia non representant illas, debet autem representare illud, à quo producuntur.

80. *Dices*: species impressa intelligibilis non representat intellectum agentem à quo producitur: ergo non debent species materiales internæ representare potentiam externam, quamvis produeantur ab ipsa.

Contra primo, quia hinc eodem modo sequeretur quod non deberent representare sensationem externam, quamvis ab illa producerentur.

Contra secundo, quia non producitur illa species adequatè ab illo intellectu, sicut species internæ sensitiuæ dicuntur produci

produci à potentia externa: quamvis autem species non deberent repræsentare causam partialem, tamen deberent repræsentare causam adequatam, aut aliquam partem eius: ergo si producerentur à potentia externa adequatè, deberent repræsentare ipsam.

Contra tertio, quia ideo species intelligibiles producuntur ab intellectu agente, quia sunt spirituales, & nulla alia causa potest dare ipsis spiritualitatem, & ideo non repræsentant ipsum, quia non producuntur ab ipso, ut recipiant ab ipso repræsentationem, sed spiritualitatem repræsentationis. Sed species internæ non habent ullam rationem ob quam possint aut debeant produci ab illo, nisi ab eo, quod debent repræsentare: ergo debent repræsentare omne illud, à quo producuntur, & consequenter non est idem dicendum de illis, ac de speciebus intelligibilibus impressis quantum ad hoc.

Probatur tertia pars: quia potest esse species externa in potentia externa, quin causetur species interna, ut patet in cæcis, & dormientibus, in quorum potentiis externis producuntur species externæ non causatis speciebus internis.

Confirmatur: quia si quis videret colorem absque specie impressa, causeretur species interna tam bene, quam modo: ergo, non causantur à specie externa.

Probatur denique quarta pars: quia omnia illa simul possunt esse absque productione speciei internæ.

81. *Obiicies primo, ex Canello*: videtur sensus internus se habere ad suam speciem, sicut intellectus ad suam: sed intellectus agens producit suam speciem: ergo & sensus suam.

Respondeo primo, argumentum hoc esse ad oppositum; quia intellectus agens non producit suam speciem tanquam causa totalis, ergo nec sensus internus.

Respondeo secundo, negando consequentiam, quia ideo requiritur concursus intellectus ad speciem suam, quia illa est spiritualis, & debet habere aliquam causam spirituales, qualis non habetur, præter intellectum: species autem sensus interni non est spiritualis, nec habet ullam conditionem, ob quam requirit concursum sensus interni magis, quam species externa requirit concursum sensus externi.

Obiicies secundo, ex eodem; non satis capi potest, quomodo sensus, vel sensatio externa possit illam producere: ergo debet produci à potentia interna.

Respondeo, tam capi posse, quomodo possit produci à sensu, & sensatione externa, quam à potentia interna.

CONCLUSIO III.

82. *Species interna, qua mediane percipitur obiectum sensui externi, non producitur ab ipsomet obiecto, supposita sensatione externa tanquam conditione sine qua non.* Hæc est Cancelli disp. 2. sect. 1. & Arriaga contra Molinam, & Fonsecam supra.

Probatur: quia non potest explicari quomodo sensatio externa haberet rationem conditionis sine qua non, neque enim tollit aliquod impedimentum, neque disponit sensum internum, aut partem illam vicinam sensui externo, in qua species interna primo produci debet, quandoquidem non subiektatur in illis, sed in sensu externo; neque proponit obiectum illi parti vicinæ, quia illa non est cognoscitiva, aut appetitiva; neque applicat, aut approximat obiectum isti parti magis, quam ante erat applicatum per speciem impressam externam: ergo non potest habere rationem conditionis sine qua non.

83. *Dices*, eam posse habere rationem talis conditionis; quia obiectum ex se habet talem naturam, ut non possit producere speciem internam impressam in parte vicina sensui externo, v. g. oculo, nisi prius producat sensationem.

Contra: quia ideo haberet talem naturam, quia illa species haberet à sensatione aliquam dependentiam, vel tanquam à causa, vel tanquam à conditione sine qua non. Si tanquam à causa, haberet intentum. Si tanquam à conditione: ergo debet ostendi, quomodo habeat rationem conditionis.

Confirmatur: non potest dici, quod potentia producat

habitu immediatè, & totaliter, supposito actu tanquam conditione, sed potius debet dici, quod actus ipse, vel totaliter, vel partialiter producat illum habitum: sed certè id posset dici tam bene ac diceretur, quod sensatio externa haberet se per modum conditionis tantum, & non causæ: ergo hoc non debet dici.

Confirmatur secundo: ex dicendis sequenti Conclusionem.

CONCLUSIO IV.

84. *Species interna impressa producitur à sensatione externa.* Hæc est contra Suarium & Cancellum.

Probatur: quia nihil aliud assignari potest, à quo producat.

Probatur secundo: quia quamvis obiectum non daretur à parte rei quando perciperetur à potentia externa, ut multi putant possibile esse de potentia saltem Dei absoluta, adhuc produceretur species impressa eius in potentia interna: sed tum non esset aliquid aliud, à quo produceretur quam sensatio externa: ergo sensatio externa habet ex natura sua producere talem speciem se sola: sed hoc supposito omnino dicendum est quod de facto illam producat, nam propterea id non diceretur, quia non haberet talem virtutem.

Confirmatur: quia certum videtur potentiam internam percipere sensationem externam, potest enim differentiam cognoscere inter disgregationem visus, quæ fit per albedinem, & congregationem quæ fit per nigredinem, alias certè intellectus non posset illas cognoscere; neque enim per discursum pervenit ad cognitionem differentiarum istarum sensationum, sed per experientiam: nihil autem potest per experientiam cognoscere pro hoc statu, quod non proponitur à sensu aliquo interno: ergo ipsa sensatio producit speciem impressam internam, quæ mediata percipi possit; neque enim aliud id potest facere: sed eo ipso quo producit illam speciem, producit speciem internam, quæ percipi possit obiectum istius sensationis, neque enim sensatio percipi potest, nisi percepto obiecto, siue obiectum existat, siue non existat.

85. *Obiicies primo*, species interna non debet repræsentare, nisi illud à quo producitur: ergo non debet repræsentare obiectum, nisi ab ipso producat.

Respondeo negando antecedens, debet enim etiam repræsentare illud, sine quo non posset repræsentare illud, à quo producitur, & maxime si sit obiectum illius, à quo producitur.

Obiicies secundo ex Canello. Sæpè habetur sensatio, quando non producitur species interna: ergo non producitur species interna à sensatione.

Probatur antecedens in casu, quo nimis occupantur internæ potentie in consideratione alicuius obiecti, tum enim non recipiuntur species aliorum obiectorum à sensibus externis.

Respondeo primo, quod hæc probatio æquè probaret quod species interna non producatur à potentia externa, media sensatione, siue tanquam conditione, siue tanquam concausa; quod est contra ipsummet conclusionem tertiam.

Respondeo secundo, negando consequentiam: quia intercederet aliquod impedimentum, nempe defectus spiritus animalis in parte vicina propè sensationem, in qua deberet produci species interna, ne daretur actio in distans in hoc proposito.

Respondeo tertio, facilius, negando antecedens, quia in illo casu, licet non posset potentia interna sic occupata percipere obiectum illius speciei, posset tamen bene recipere illam speciem & ea uti in aliis occasionibus.

86. *Obiicies tertio*, si produceretur species à sensatione siue partialiter, siue totaliter, deberet etiam in conservari dependere ab illa: sed hoc est falsum, ut patet experientia.

Respondeo, negando sequelam; quia multæ qualitates dependēt in fieri ab aliqua causa, à qua non dependēt in conservari: & licet species externæ dependant in fieri & conservari ab obiecto à quo causantur, ut patet experientia, quia

Species interna obiecti externi non producitur ab obiecto supposito sensatione externa.

Species interna producitur à sensatione externa.

qua constat quod eo ablato, habeant etiam species; tamen id non est dicendum de speciebus internis, de quibus non habetur similis experientia.

Confirmatur: quia species intelligibiles impressæ dependent in fieri à phantasmatibus, & non dependent ab illis in conferuari, ut tenetur communiter: ergo idem dici potest de speciebus internis phantasticis.

Obijci quæritur, sensatio pedis est nimis remota à potentia interna: ergo nequit speciem in illa producere.

Hæc etiam obijciuntur æquè probat quod potentia externa cum sensatione, & obiecto etiam, nequeat producere speciem internam. Sed

Respondetur distinguendo consequens: non potest immediate, transeat; mediate, nego. Itaque producit illa sensatio speciem in spiritu vitali, aut aliquo alio sibi applicato, & ita successivè donec perveniatur ad potentiam internam.

Ex hac conclusione sequitur species internas posse esse perfectiores speciebus externis impressis, non vero speciebus externis expressis, hoc est, sensationibus.

QVÆSTIO IX.

Utrum sensibile commune imprimat speciem propriam.

87. *Suppono* dari sensibilia communia, quæ scilicet percipiuntur à pluribus sensibus externis, ut motum, quietem, numerum, figuram, & magnitudinem. Et hoc non solum propter autoritatem Philosophi, & communis sententia, sed etiam quia experientia constat eas à nobis concipi absque discursu: non possent autem concipi nisi perciperentur à sensibus externis, nihil enim præteritum positiuum, concipere potest intellectus noster, nisi quod concipitur à sensu interno, aut mediante discursu; nec aliquid potest concipi à sensu interno, nisi quod percipitur à sensu externo, nisi habeat aliquem discursum imperfectum saltem: certum autem est, quod non concipiat hæc sensibilia mediante vilo discursu, sed propter diversam immutationem quam percipit in sensu externo.

Prima sententia est hæc sensibilia communia non imprimere species proprias, sed ea percipi per species proprias sensibilium propriarum, modificatas tamen tali, vel tali modo. Hanc tenet *D. Thom. 1. part. q. 78. art. 3. & Thomista ac recentiores communiter*, quos citant & sequuntur *Complutenses dist. 9. n. 24.*

Secunda sententia est, sensibilia communia imprimere species proprias, sed subordinatas tamen sensibilibus propriis, taliter ut non possint imprimere illas, nisi sensibile proprium imprimat simul suas. Hanc amplectuntur *Egidius, Landanus, Gandavensis*, & eam æquè probabilem ac priorem sentit *Canell. in annotat. q. 6. de anima n. 18.* Tribuitur etiam *scoto in 4. dist. 12. q. 3. n. 33.* Sed nihil prorsus ibi resolvit, tantum proponit utramque sententiam, unde potius problematicus videri deberet.

CONCLUSIO I.

88. *Probabilius est non imprimi species proprias à sensibilibus communibus, sed ea percipi per species sensibilium propriarum modificatas proportionaliter ad modum, quo sensibilia propria modificantur à sensibilibus communibus.* Hæc est iuxta primam sententiam.

Probat primo à *Complutensibus ex D. Thoma*: sensibilia propria distinguuntur in ratione sensibilis à sensibilibus communibus: sed sensibilia propria quæ talia habent immutare sensum per speciem propriam condistinctam à specie alterius sensibilis proprii: ergo sensibilia communia non habent immutare sensum per speciem propriam condistinctam à specie sensibilis proprii.

Minor probatur: quia quemadmodum intellectus non immutatur per propriam speciem, nisi à proprio obiecto per quod specificatur: ita sensus externus non erit immutabilis per propriam speciem, nisi tantum à sensibili proprio, à quo specificatur.

Probat secundo eadem minor: sensus distinguuntur penes diversos modos immutandi per proprias species, quas recipiunt: ergo sicut sensibilia propria sola specificant, ita pariter sola illa imprimunt species proprias.

Probat tertio, quia quod per propriam speciem omnino condistinctam attingitur à sensu, potest per se primo ab eodem attingi: ergo cum sensibilibus propriis competat per se primo attingi à sensu, iis solis competet producere species proprias omnino condistinctas.

Confirmatur: quia sensibile commune nequit producere speciem propriam, quæ sit aut eiusdem rationis in omnibus sensibus, aut diversæ: ergo non potest speciem propriam vlla ratione imprimere.

Probat antecedens pro prima parte: quia sensus diversi requirunt species diversas.

Probat etiam pro secunda parte, quandoquidem idem sensibile nequit species diversæ rationis producere.

Hæc probatio nulla ratione arridet, cuius ratio ex responsione patebit. Itaque *respondetur* distinguendo minorem: sensibilia propria, quæ propria habent immutare sensum, ita, ut non possint competere illis, nisi quatenus propria sunt, nec vllis aliis consequenter, nisi quæ propria sunt, nego minorem: nam quamvis sensibilia communia, etiam producerent proprias species, adhuc distinguuntur à propriis non quidem per productionem specierum propriarum, sed per hoc quod propria sensibilia ab vno sensu sunt perceptibilia, communia vero à pluribus: sensibilia propria, quæ propria immittunt species proprias distinctas, id est, quæ propria immittunt species representativas ipsorum secundum propriam rationem, concedo minorem, & nego consequentiam.

Ad primam probationem minoris, quæ procedit in sensu, in quo negatur, *Respondetur* negando consequentiam: & ratio disparitatis est, quod obiectum intellectus, non percipitur ab ipso ut percipitur ab aliqua alia potentia, & consequenter quodcumque obiectum ab ipso perceptum, potest participare rationem obiecti specificativi ipsius; sed aliquod obiectum perceptibile à sensu externo potest percipi secundum eandem rationem ab alio externo sensu, nempe sensibile commune, unde potest illud sensibile immutare sensum per speciem propriam, quamvis non participet rationem obiecti proprii, & specificativi ipsius sensus.

90. *Ad secundam probationem respondetur* distinguendo consequens: proprias species, per quarum actus, & obiecta sensus distinguuntur, transeat consequentia, per quarum actus, & obiecta sensus non distinguuntur, nego consequentiam.

Ad tertiam probationem respondetur, per se primo attingi sensibile commune, tam bene quam proprium, siue producat speciem propriam, siue non; unde negatur in forma suppositum consequentis. Quod si etiam sensibile commune non attingatur per se primo, *Respondetur* secundo negando antecedens.

Ad confirmationem nego antecedens, & ad probationem dico posse dici, quod illa species sit diversæ rationis nec est inconueniens, quod idem obiectum producat species diversas in diversis potentiis; sicut eadem albedo potest producere speciem visibilem in oculo, & intelligibilem in intellectu separato. Potest etiam dici, quod sit eiusdem rationis, neque enim est inconueniens, quod potentia diversa habeant species eiusdem rationis, quando possint percipere idem obiectum, nisi aliunde ostendatur id repugnare.

Probat secundo eadem *Auctores conclusionem*: quia nulla potentia potest ferri in obiectum omnino distinctum à suo obiecto adequato: sed obiectum adequatum cuiusvis sensus externi est sensibile proprium: ergo non potest ferri in aliquod aliud sensibile, nec immutari ab illo per speciem propriam.

Respondetur negando minorem, quia etiam sensibile commune percipitur ab ipso, & consequenter continetur sub obiecto adequato. Verum quidem est quod sensibile proprium sit obiectum adequatum eius, quantum ad adequatè distinguendum ipsum ab alijs potentiis, cum quibus convenit in perceptione sensibilis communis: sed potentia potest bene ferri in aliquod obiectum quod non continetur sub obiecto adequato eius hoc modo accepto.

T. T. 2. 91. Me

Sensibilia
communia
non imprimunt
species proprias.